ל) ב"ה לד:. ב) ושם ויבמות עז:

ח) ב"ק לד', 20 [שם ויבמות טו: סנהדרין סב.], ג) [לעיל יב. עג: וש"נן, ד) [יבמוח ו: ע"ש] ס) [גילי הערוך כפוף ע"ש בערך כף ובערך סט ועי' ברמב"ים ובמגיד ועמום" מנחות לה: ד"ה

ובמגד ועחוק מנחות לפ: ד"ה
וכמה וכין, ו) [בילה כד.],
ו) [ברכית סא.], ח) [לעיל לג:],
ע) [ויקלה יבן, ט] [לייל לג:],
סניסדרין לה:], כ) סניסדרין נב.,
נ) [לעיל עג:], מ) [וע"ע חוס'

ב. ניבי בה.ן, מז נוע"ע חוס' סנהדרין פד: ד"ה מאן שמעת], () נעי חוס' לעיל ע ע"ב ד"ה

לא משמע],

הגהות הב״ח

(A) רש"י ד"ה חוץ מחובל וכו' פטור מכולן מפני [וכן ג" רש"ל]: (3) ד"ה וכרייתה וכו'

מבעיר עלים באור לקדרתו:

גליון הש"ם

נב' פוק תני לברא. עירונין ט

ע"ל בילה יב ע"ב יומל מג ע"ב

יבמות עו ע"ב סנהד' סב ע"ח:

לעזי רש"י

רבינו חננאל

מתני כל המקלקלין פטורין. תנן סתמא, וברייתא כר' אבהו דמחייב חובל ומבעיר. ואע"ג דאמר ר' יוחנן אינה משנה אלא החובל בצריך

משנה אלא החובל בבריך לכלבו המבעיר בצריך לאפרו דלאו מקלקלין נינהו, מיהו איצטרכינן לברר היכא אמירא החובל והמבעיר שלא לצורך

חייב. ואהדרינז מתניתיז ר יהודה דאמר מקלקל בחבורה יהודה דאמר מקלקל בחבורה פטור וברייתא ר׳ שמעון דאמר מקלקל בחבורה חייב. ואל תתמה דרישא דמתניתין כרבי

שמעון במלאכה שאינה צריכה

. לגופה, וסיפא כר' יהודה

גופה, וסיפא כרי יהודה במקלקל בחבורה, דבהא סבר לה כמר ובהא סבר לה כמר. ומילתא דמקלקל בחבורה דקאמרי פלוגתא דר׳ יהודה ור׳ שמעון היא, לא ברירה לן

ור׳ שמעון היא, לא ברירה לן עיקר פלוגתיהו דא היכי ניהי, ומתניתא דמפרשא במקלקל בחברה ר׳ יהודה פטור ור׳ שמעון מחייב לא שמיע בלחוד שמעון מחייב לא שמיע בלחוד הוא דשמעינן ליה. ובעשה חבודה ומתקן כ״ע לא פליגי בעושה חבודה ומקלקל, דר׳ יהודה מחברו מומקלקל, דר׳ יהודה שכו חסב מתניתין כוותיים, בי פליגי בעושה שכו חסב מתניתין כוותיה בלחם מתניתין כוותיה באלו באלו שה במיבון אסר. הנרסינן באלו

פטר וסתם מתניתין כוותיה,
ור' שמעון אסר. וגרסינן באלו
דברים בפסח א"ל רב הוגא
בר חיננא לבריה כי אזלת
לקמיה דר' זריקא בעי מיניה
לקמיה דר' זריקא בעי מיניה
פטור, שחטו שלא לשמו ושלא
ליברלים ביו ביידי או מיניה ביודי שוניה ביודי שוניה שוניה שלא לשמו ושלא

לאוכליו כר', וכולא שמעתא דקא מפרש ליה (בחדא חדא) מאי תיקן. ולא מפרש מ"ד המקלקל בחבורה פטור מאן

המקלקל בחבורה פטור מאן
הוא אלא מתניתין בהדיא
היא כל המקלקלין מטורין בין
חובל דמקלקל בחבורה בין
דחד מינהו (משמע דן-"ש ור'
יהודה מגמרא היא דשמינין
פלוגתייהו. וגרסינן בכתולה
בשאת אם תימצא לומר דם
ביינול בחביר ביינול ביינו

חבורי מחבר שהבועל בתחילה

חבורי מחבר שהבועל בתחילה אמרינן הוא עושה חבורה, הא אמרינן אם תימצא לומר הלכה כרי יהודה דאמר שאין מתכוין אסור מי הויא האי בועל בהאי חבורה אי לא, ואם תימצא לומר מקלקל הוא במקלקל הלכה אי יהודה או כרי שמעון. והורן פירושא הלכה כרי יהודה דאמר מקלקל בחבורה והכין פירושא הלכה כרי יהודה דאמר מקלקל בחבורה והלבה כרי שמעון שור או הלכה כרי שמעון פטור או הלכה כרי שמעון או הלכה כרי שמעון

פטור או הלכה כר׳ שמעוז

. ראמר חייב. דאי אמרת הלכה

מישטיי"ר. מזנון לשמירת

מוס׳ לעיל ע ע״ב ד׳

טוש"ע א"ח סי שיו סעיף א:

מוסף רש"י

פוק תנא לברא. דטעות הוא

נשנית מעולם כבית המדרק נשנית מעולם כבית המדרק (ביצה יב:) דלינהו נמי פטירי (ב"ק לד:). ואם תמצא לומר

משנה. אס יאמרו תנאים שנשנית (ביצה יב:). בצריך לכלבו. דהוי מקלקל על מנת

לובע הוא דמחייב (ב"ק לד:). מה לי לבשל פתילה. של אבר

ממיך וזורקה לחוך פיו ויורדת לחוך מעיו, והאי בשול גמור הוא ואב מלאכה הוא, דממשכן ילפינן

ובישול סמנין היה במלאכת המשכן ללבע תכלת ותולעת שני

החוץ עד שהכניסו למגדל עץ שחוץ עד שהכניסו למגדל עץ שקורין משטיי"ר, או הלד לבי מן החוץ עד שהכניסו לבית.

חייב. דכיון דהכנים לפור למגדל ונעל לפניו, הרי הוא אחוז

ועומד ונגמרה לידחו, וכן לבי לבית ונעל בפניו, אבל לפור שהכנים לבית ונעל בפניו פטור,

שיולא לו דרך חלונות ואין כאן לידה, או לבי שהכניסו מן החוץ לביבר ונעל לפניו אין זו לידה

(ביצה כד.). וחכ"א צפור למגדל. היא נידמו כאשר אמרת, אבל גבי אין נריך עד

שיכניסנו לבית. דאף לגינה ולחצר

ולביבר הוי לידה מחוו.

מוסף תוספות

א. וא״כ היכי מחייב וכו׳

מקלקל בחבורה אע"ג דהוי

ופטר

ו ום. הצד צפור.

בינחר) אינה משנה. לא

ידאגו. ייראו מן המיתה: דמס גדול. יש לדאוג הואיל ושלטה מדת הדין בראש הבית: ואמרי לה דמה קטן. שבקללה מתחילין מן הקטן": חוד מחובל. באדם דמקלקל הוא וחייב דתנן (ב"ק פו.) החובל בחברו בשבת פטור (6) מלשלם מפני שנדון בנפשו: ומבעיר.

את הגדיש מקלקל הוא וחייב כדתנן (שם דף לד:) והוא שהדליק את הגדיש פטור מן תשלומין מפני שנדון בנפשו: אינה משנה. דאם מקלקל הוא פטור: בצריך. לדם היוצא מן החבלה לכלבו ואם מקלקל הוא אלל נחבל מתקן הוא אלל הכלב: והא תנן כל המקלקלין פטורין. ואפי׳ חובל ומבעיר. וקשיין אהדדי ולרבי אבהו פריך: מסני׳ ר׳ יהודה. דאית ליה מקלקל בחבורה פטור ולא איתפרש היכא. ול"נ מתני׳ ר' יהודה היא דאמר מלאכה שאינה לריכה לגופה חייב עליה הלכך חיובא דחובל בלריך לכלבו ומבעיר בלריך לאפרו משכחת לה דאע"פ דמקלקל הוא אצל מלאכה עצמה מתקן הוא אלל אחרים ולר׳ יהודה כי האי גוונא מלאכה היא משום תקון אחרים אבל מקלקל ואינו מתקן פטור. ואע"ג דרישה דמתני׳ הוקימנה כר״ש דקתני קורע על מתו פטור סיפא ר"י: וברייתה ר"ש היה. דאמריו מלאכה שאינה לריכה לגופה פטור עליה הלכך אין לך חובל ומבעיר שאין מקלקל

ואפי׳ מבעיר עלים (כ) לקדרתו מקלקל הוא אצל עצים ומה שהוא מתקן אצל אחרים לר"ש לא חשיב דהא מלאכה שאינה לריכה לגופה היא אלא משום דמקלקל בחבלה ובהבערה חייב כדיליף לקמיה: מדאילטריך קרא. וביום השמיניש ביום יתירא ואפי׳ בשבת [לקמן קלב.] ומילה חובל הוא מכלל דשאר מקלקלין בחבורה חייב: ומדחסר רחמנה הבערה דבת כהן. בשבת י (לקמן בפרק ר' אליעור): מה לי מחקן כלי. הא נמי מתקן גברא הוא ויש מלאכה בתיקון זה: בישול פחילה. שהוא מדליק פתילה של אבר ונותנה לתוך פיהס ודרך בישול הוא זה וחייב על הבישול שאינו מקלקל האבר בבישולו אלא מחקן ולורף: סמנין. של מלאכת המשכן: רב יוסף מחוי. האי הסיט כפול דמתני׳ כפול ממש בריוח קלר שבין אלבע לאמה משער שני פעמים: מחוי פשוט. בריוח שבין גודל לאלבע פעם אחד הוא כפול דמתניתא שיש בו כפלים כאותו שבין אמה לאלבע: בותבר' הלד לפור. עד שהכניסו למגדל משטיי"ר בלע"ז חייב דזו היא לידתו אבל אם הכניסו לבית אינו ניצוד בכך שיוצא לו דרך חלונות:

ולבי עליה וכן משמע בפרק כלל גדול (לעיל דף עה.) גבי חלזון ובפרק כל כתבי (לקמן דף קרא:) ובס״פ ספק אכל (כריסות דף כ:) וי״ל דאפי׳ במקלקל גמור משכחת לה דהויא זריכה לגופה כגון חובל ומבעיר באיסורי הנאה שסבר שיכול ליתן לכלבו ולבשל בו קדרה ור׳ אבהו אע״ג דלא חשיב לורך מלוה חיקון מ"מ לריכה לגופה חשיב וא"מ לריך לכלבו ולאפרו היכי חשיב לריכה לגופה מ"ש מחופר גומא ואינו לריך אלא לעפרה וי"ל דלא דמי דהכא הוא לריך לנטילת נשמה כדי לתת לכלבו דהיינו הדם כי הדם הוא הנפש ומבעיר נמי לריך להבערה כדי לעשות

אפר כמו מבעיר כדי לבשל קדרה אבל חופר" הגומא נעשים מאליה ואינו נהנה ממנה כלום: " קרא למישרי מילה בו'. וא"ת למה לי למילף ממילה' נילף כולה מילחא מהבערת בת כהן דלא דחי שבת דבהבערה איכא

נטילח נשמה וחובל נמי לא מחייב אלא משום נטילח נשמה וי"ל דלענין מקלקל בחבורה ליכא למילף מהבערה דהחם התיקון בא בשעת הקלקול אבל לענין מקלקל בהבערה יליף שפיר דאחר הבערה בא התיקון כדפי" אי נמי אי לאו דילפינן ממילה דמקלקל בחבורה חייב ה"א דרציחה דוחה את השבת דלאו מלאכה היא והבערה לחודה היא דאימעטה משום דמקלקל בהבערה חייב: דאמר רב אשי מה די דתקן מידה מה די דתקן כדי. לאו משום דסבר כר' יהודה אלא מפרש הוא אליבא דר' יהודה: מה די דאמר רב אשי מה די דתקן מידה מה די לבשל סמנין. אין לפרש כמו שבישול סממנין מחקנן להיות יותר חשובים כך פחילה חשובה יותר ע"י בישול דאי היינו טעמא דר' יהודה שאר מיתות ב"ד דלא דחו שבת מנלן כיון דלא שייך בהו תיקון דהבערה לא אסרה תורה אלא משום תיקון פתילה ועוד שריפת בת כהן גופה מגלן דלא דחינן היכא דתיקן הפתילה מאחמול ואומר ר"י דה"פ מה לי בישול פתילה לאורך שריפת בת כהן מה לי בישול סממנין לאורך לביעת בגד דכי היכי דבישול סממנין לאורך לביעה חשוב תיקון ה״נ בישול פתילה לאורך שריפה ומהכא נפקא לן שפיר דכל שאר מיתות ב"ד חשוב תיקון משום מצוה דאי לאו שריפה עצמה חשיבא חיקון א משום בישול פחילה לא הוה אסורה אע"פ שמתקנת"ב בכך דכיון שאינה אלא משום שריפה לא הוה חשיב חיקון ולא מיחייב וכן מוליא מרא לחפור לקבור בו מת לר"ש"ג כמו מוליא כיס לקבל בו זיבה בפ"ק (דף יא.) וא"ת בשלמא לר" יהודה שפיר שמעינן דהבערה ללאו ילאת או לחלק מדלא כתב לא מעשה מלאכה בכל מושבוחיכם וכתב הבערה ש"מ ללאו ילאת או לחלק כדפרישית בפרק כלל גדול (לעיל דף ע.) [ד"ה הצערה] אלא לר"ש דאילטריך למיכחב הבערה לחייב מקלקל בהבערה מנא ליה דיצאת ללאו או לחלק וליכא למימר דנפקא ליה לחלק מאחת מהנה כדמפיק ליה ר' יוסי דהא בפרק הבונה (לקמן דף קג:) פליג ר"ש בהדיא אר' יוסי ודריש ליה לדרשה אחרימי וי"ל דנפקא ליה לחלק מהיכא דנפקא ליה לשמואל בפרק כלל גדול (נעיל דף ע.) והשתא אתי שפיר הא דהוה קשה טשמואל דאמר כמאן לא כר' נתן ולא כר' יוסי דהשתא כר"ש ס"ל ובפ"ק דיבמות (דף ו:) קאמר דאינטריך קרא למיסר הבערת בת כהן משום דהוה סלקא דעתך למישרי מקל וחומר מעבודה דדחיא שיל וצפ ק ליצרות נדף ד) קטנות להיפטרץ קולו לוישר הצפרת צת כהן משום להייב כל מקלקל בהצערה הך פלוגתא דמקלקל שבת היינו כר' יהודה דחשיב ליה מיקון אבל לר' שמעון אינטריך קרא בהצערה לחייב כל מקלקל בהצערה הך פלוגתא דמקלקל בחבורה מפרש רש"י דנפקא לן מפלוגתא שאינה לריכה לגופה משמע דלא בעי לר' שמעון לריך לכלבו ולאפרו ולפי זה צריך לומר דר' אבהו כר"ש ור' יוחנן כר' יהודה ואין נראה כדפי' לעיל ונ"ל דהך פלוגתא דמקלקל בחבורה קבלה הימה בידם:

דאמר חייב, דאי אמרת הלכה (ל"ך כונוני ל"ר" סכסו לכ"ש וכ" יוכול כל" יוכול ל"ר" החדם וחץ נכחים ל"ר" בחברה היה בשבת. וחזינן דמפרש בחברה חייב, דאי אמרת הלקלק הודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור, אילו היה כך אסור לבעול בתחילה בשבת. וחזינן דמפרש בחברה חייב או הלכה כ"ל היה דאמר דבר שאין מתכוין אסור, אלא מיהו מקלקל בחברה הוא ושרי לר" יהודה. ואמרינן מ"ט דר" שמעון דאמר חובל ומבעיר אע"פ שמקלקלין חייבין, מדאצטריך קרא למישרא מילה בשבת וגמרינן דמקלקל בחברה בעלמא בשבת חייב. ואקשינן מילה מתקלף, ומקלקל לא אשכחנן דאיתמר. שיעור המלבן צמר כמלא רחב הסיט כפול, וכן מה ליבשל סממנין, ולא גמרינן מינה למקלקלין, ומקלקל לא אשכחנן דאיתמר. שיעור המלבן צמר כמלא רחב הסיט כפול, וכן המנפט צמר וכן הצובע וכן הטווה. רב יוסף מחור כפוף מעיקר הגודל עד ראש אצבע כשהן דבוקרת זו בזו. רב חייא בר אמי מחוי פשוט מראש גודל עד ראש אצבע כשהן פשוטות דאעפ"כ [נ"א: ואעפ"כ] אינן הוות זרת. ר" יהודה אומר הצד צפור למגדל כו". פ"י מגדל זה של עץ הוא שחשום בכלוב גדול, ומת אה מולד אחר צייה ומגדל ועשה תחברות מינו מינו עד שונו מה מיכר בעליו חייב, כי ומורה מגדל ועומרה מונו מונו המיר בי מיום ומוכר מליכו ומיכו עד שונו מלים ושוכו מוכרה ביו מיכו ליו מומרה ליים ומיכו שונו שונות ב"י מיכר מיכר שומרה מיכר בי שומום ליים מיכר בי מיכר ביו מיכר ביות אה מולד את דרי ההדינו מיכו ומיכו של שונות בליים מיכר בי מיכר שונות ליים ושונות ביים ומוכר ביומר מיכו ומיכו שונות בלים שונות ביים ומיכר ביות שונות בליים ומוכר ביים מונות ב" וכ)ובוסגרו המגדל ווגמרה) ונגמרה! הצידה. וגם אם הולד אחר צבי והחזירו מיכז ומיכז עד שנכנס לבית חייב. כי כיוז שנכנס לבית

דאסר רחמנא הבערה דבת כהן בשבת, ונתחייבנו מיכן שהמבעיר בעלמא חייב.

דר׳ אבהו סבר כר״ש דאמר מקלקל בחבורה חייב ור׳ יוחנן סבר לה כר' יהודה דאמר מקלקל בחבורה ובהבערה פטור ולריך לכלבו ולאפרו לא חשיב מקלקל וחייב אפי׳ לר׳ יהודה וכן משמע

דס"ל כר' יהודה מאן דתנא כר"ש משתקינן ליה דכה"ג פריך בפ"ק דחולין (טו.) ע"כ נראה דר' אבהו ור' יוחנן . אליבא דר"ש פליגי דר' אבהו סבר דחובל ומבעיר אע"פ שאינו לריך לכלבו ולאפרו חייב לר׳ שמעון דגמר ממילה והבערת בת כהן ור' יוחנן סבר דר"ש נמי לא מחייב אא"כ איכא קצת תיקון כגון דלריך לכלבו ולאפרו דמילה והבערה איכא קלת תיקון שהוא לורך מצוה אבל לר׳ יהודה אפי׳ צריד לאפרו ולכלבו פטור דחין זה תיקון חשוב דאין דרך לחבול בחבירו כדי ליתן לכלבו או לשרוף גדיש בשביל האפר אע״ג דכל שוחט מקלקל הואא כדאמרי׳ בפ״ק דחולין (דף ח.) סכין של בע״ו מותר לשחוט בהג מודה ר׳ יהודה לענין שבת דחייב דדוקה לענין ע״ו החשוב מקלקל דכתיב ולא ידבק בידך מאומה מן החרם ולא חשיב ליה נהנה כיון דקלקולו יתר על תקונוי ור"ת מפרש דהא דחשיב לר' יהודה

בא הדסי ולאחר שכלתה ההבערה בא האפר אבל בשוחט בשעת הקלקול בא לו התיקון שמוליאה מידי אבר מן החי וקורע למירמא אימתא אאינשי דביתיה חשוב ליה לר"י נמי תיקון לפי שבשעת הקלקול בא לו התיקון וכן בהריגת המזיקין (לקמן קכא:) חייב לר׳ יהודה דבא התיקון בשעת הקלקול ולר״ש פטור משום דהויא מלאכה שאינה לריכה לגופה וקורע ע"מ לתפור ומוחק ע"מ לכתוב דמיחייב לכ״ע אע״ג שבשעת הקלקול אינו בא התיקון היינו משום שהקלקול גורם תיקון יותר טוב לבסוף ותיקון גמור הוא שהרי אינו

בחובל וצריך לכלבו בו'. וא"ת ור׳ אנהו למחייב אפי׳ נאין

לריך לכלבו כיון דאין לריך כלל הויא מלאכה שאינה לריכה לגופה דאע"ג דמחייב ר"ש מקלקל בחבורה מ"מ בעי לריכה לגופה כדאמרי' בריש הנחנקין (סנהדרין פד:) מאן שמעת ליה דאמר מקלקל בחבורה חייב ר"ש האמר מלאכה שאינה לריכה לגופה פטור

מקלקל בחבורה אע"ג דהוי תיקון במקצת. מוס' הלח"ש. ב. שכל מה שאין דרכן של בני אדם לקלקל בשביל דקתני

אדם לקלקל בשביל אצל שבת, והטעם, משום דמלאכת מחשבת בעינן. למנ"ן, ג. מקלקל הוא. מוס' המל"ס, T. כדמשמע לעיל מתני' יר' מוסיף אף השובט', מכלל דבכל אבות דקתני מתני' מודה. מוס' הלח"ש. ה. שהוא מגרע הבהמה מולדות ומגיזה וממלאכה. תוס׳ ומגיזה וממלאכה. תוס׳ הרח״ש. ו. אבל גבי שבת מלאכת מחשבת אסרה תורה ודרך העולם לשחוט ולאכול. מוס' הלח"ש. I. לארץ, וראוי לכלבים. מוס' הרא"ש. ח. מבתחילה. מוס' הרא"ש. ט. דלוקח העפרו. מוס' הרא"ש. י. למיסר חובל עוס הלל ש. ילביטו וובל בעלמא. מוס' הלל"ש. יא. בשביל צורך המצוה. מוס' הלל"ש. יב. דפטור. מוס'

מדאצטריך קרא למישרא מילה. עיקר דילה בתורת כהנים וביום השמיני ימול ימול ואפילו בשבת, ומה אני ימול ואפירו בשבת, ומה אני מקרים מחליה מות יומת פקיים מחליה מות יומת בשאר מלאכות חדץ ממילה. או מקיים אני מחליה אף במילה ומה אני מקיים ימול חדץ מן השבת, ת"ל וביום ואפילו בשבת. ובפלק ר'

כב א מיי׳ פי"ג מהל׳ אבל הלי יב סמג שם טוש"ע י"ד סי שלד סעיף ה: בג ב ג מיי פ"א מהלי שבת הל' זו ופ"ח הלכה ז ופ"י

אמאי א"ל פוק תני לברא דאטו משום

בסמוך מתוך פי' רש"י וקשה דח"כ

הלכה י ופי"ב הלכה א סמג הנכה י ופייצ הנכה ח מתג לחיון סה: בד ד מיי פייט מהלי שבת הלכה ו: בה ה מיי פיי מהלי שבת הלכה יט סמג לחיון סה

חוץ מחובל ומבעיר א"ל פוק תני לברא כו'. פי׳ רצינו שמואל

ידאגו כל האחין כולן "אחד מבני חבורה שמת תדאג כל החבורה כולה אמרי לה דמת גדול ואמרי לה דמת קמן: וכל המקלקלין פמורין: ֶּיּתני ר' אבהו קמיה דר' יוחגן יכל

המקלקלין פמורין חוץ מחובל ומבעיר א"ל פוק תני לברא חובל ומבעיר אינה משנה •••פוק היי

ואם ת"ל משנה יחובל בצריך לכלבו מבעיר בצריך לאפרו והאגן תגן כל המקלקלין פטורין מתניתין ¤רבי יהודה ברייתא רבי שמעון מ"ם דר' שמעון מדאיצמריך קרא למישרא מילה הא חובל בעלמא חייב ומדאסר רחמנא הבערה גבי בת כהן שמע מינה מבעיר בעלמא חייב ורבי יהודה התם מתקן הוא כדרב אשי דאמר רב אשי מה

אשי מה לי לתקן מילה מה לי לתקן כלי יימה לי לבשל פתילה מה לי לבשל

סמנין: שיעור המלכן כו': רב יוסף מחוי סכפול רב חייא בר אמי ימחוי פשום:

מתני' יר' יהודה אומר הצד צפור למגדל וצבי לבית חייב הוחכ"א צפור למגדל

וצבי מקלקל בצריך לכלבו ואפרו לפי שאין המיקון בא באותה שעה אלא לאחר מכאן דלאחר שנעשית חבורה

יכול לעשות התיקון אלא ע"י הקלקול:

הכח"ש. יג. הואיל והחפירה נעשית בשביל דבר שאינו

רב נסים גאון